

SŁOWNIK BIOGRAFICZNY KRAJOZNAWCÓW POLSKICH

PRZYKŁADOWY BIOGRAM

LUTO Józef Henryk (1940–2014) – inż. geodezji i budownictwa, działacz PTTK, społecznik. Urodził się 20 I 1940 w Posejnelach (gm. Giby). Syn Piotra (22 VI 1904 Posejnele – 12 VI 2006 Posejnele), rolnika i rybaka, żołnierza wojen 1920 i 1939 r., żołnierza AK (pseud. „Rybak”), i Józefy z d. Luto (25 II 1911 Krejwińce – 3 XII 1993 Posejnele), w l. 1941–1944 udzielała pomocy partyzantom. Rodzeństwo ojca było również zaangażowane w działalność patriotyczną. Wacław Luto udzielał się od 1942 r. w konspiracji (pseud.: „Orli Szpon”, „Szpon”, „Pazur”, „Orlicz”), walczył w Puszczy Augustowskiej w oddziale partyzanckim AK (od października 1943 jako zastępca d-cy oddziału Witolda Pieleckiego „Żwirki”). W tym samym oddziale walczyła Anna Idzikowska z d. Luto, pseud. „Róża”. Antoni Luto po kapitulacji WP został wzięty przez Niemców do niewoli (powrócił z Norwegii do domu w 1946 r.). Józef Luto, zabrany przez NKWD w lipcu 1945 r. podczas obławy augustowskiej, zaginął. J.H.L. miał pięciu braci: Jana (18 V 1941 Posejnele – 16 VII 1990 Wydminy), inż. rolnika, dyrektora PGR-u w osadzie Dudka, gm. Wydminy; Antoniego Wiktora (ur. 1943 Posejnele), technika rolnictwa; Piotra Mariana (ur. 1945 Posejnele), wiceprezydenta (1983–1988) i prezydenta (1989–1990) Suwałk, przewodniczącego Rady Miejskiej w Suwałkach (1993–1996), starostę sejneńskiego (1996–2004); Romualda Kajetana (7 II 1948 Posejnele – 8 I 2017 Białystok), wojewódzkiego konserwatora przyrody Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku (1995–2004); Stanisława (ur. 1949 Posejnele), rolnika. Ożenił się (25 VI 1977) w Olecku z Wiesławą Bogdaniak (ur. 1955), absolwentką Wydziału Fizjoterapii Medycznego Studium Zawodowego w Białymstoku. Z tego związku urodziło się troje dzieci: Michał (ur. 1978), absolwent Wydziału Geodezji i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; Barbara (ur. 1982), ukończyła Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wydział Pedagogiki Wszechnicy Mazurskiej w Olecku; Andrzej (ur. 1985 Suwałki), absolwent Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Białostockiej. Naukę J.H.L. rozpoczął w Szkole Podstawowej w Gibach (1947–1954), następnie uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego (od 1963 im. Szymona Konarskiego) w Sejnach. Świadectwo dojrzałości otrzymał 9 VI 1958 r. Studiował na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej i po złożeniu 26 X 1963 r. egzaminu z wynikiem dobrym uzyskał dyplom mgr. inż. geodezji. Naukę kontynuował zaocznie na Wydziale Budownictwa Lądowego w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Białymstoku (obecnie Politechnika Białostocka); tytuł inż. budownictwa lądowego uzyskał 3 VI 1972 r. Od 1974 r. był słuchaczem Studium Podyplomowego Planowania Przestrzennego Terenów Wiejskich na Wydziale Melioracji Wodnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Ukończył także (10 X 1996) studia podyplomowe w zakresie szacowania nieruchomości na Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej Akademii Rolniczo-Technicznej im. Michała Oczapowskiego w Olsztynie. W l. 1963–1964 pracował zawodowo w Kopalni Siarki „Machów” w Tarnobrzegu, wywiązując się z umowy o stypendium fundowane. W l. 1965–1976 zatrudniony był w Powiatowym Biurze Geodezji w Olecku, następnie w Wojewódzkim Biurze Geodezji i Terenów Rolnych w Suwałkach (1976–1999), m.in. jako główny specjalista ds. konstrukcji. W l. 1999–2004 pracował w Wydziale Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami w Starostwie Powiatowym w Augustowie. Posiadał uprawnienia biegłego sądowego w sprawach geodezji, geodezyjnych urządzeń rolnych i gospodarki nieruchomościami

i jako ekspert w tej dziedzinie powoływany był przez Sąd Okręgowy w Suwałkach, w l. 2001–2005, w postępowaniach sądowych. Od 1 VI 2006 r. prowadził działalność gospodarczą w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego. Emeryturę uzyskał w 2005 r. Od 1980 r. mieszkał nieprzerwanie w Suwałkach. Przez wiele lat działał w strukturach PTTK (do tej organizacji należał od 1960 r.), pełniąc różne ważne funkcje, niektóre równocześnie: oddział PTTK w Olecku (wiceprezes 1969–1973, prezes 1973–1981); oddział PTTK (od 2013 im. Jerzego Klimko) w Suwałkach (członek prezydium 1981–1985, prezes 1985–1989, wiceprezes 1997–2001, członek zarządu 2001–2005, wiceprezes ds. gospodarczych 2005–2007, członek zarządu 2007–2008, członek sądu koleżeńskiego 2009–2013); Zarząd Wojewódzki PTTK (funkcjonujący od 1975 do 1990) w Suwałkach (prezes 1985–1990); oddział PTTK „Jaćwież” w Suwałkach (prezes przez okres funkcjonowania oddziału od 1990 r. do połączenia w 1997 z suwalskim oddziałem PTTK); Regionalny Suwalsko-Mazurski Ośrodek Programowy PTTK w Suwałkach (przewodniczący rady w okresie istnienia tej struktury 1991–1992). J.H.L. posiadał uprawnienia PTTK: organizatora turystyki szkolnej (1970), przodownika turystyki kajakowej (1979) i przewodnika turystycznego (od 1981, w 2000 uzyskał uprawnienia III kl.). Należał do inicjatorów powstania kwartalnika „Jaćwież”, czasopisma o historii, kulturze, ludziach i przyrodzie Suwalszczyzny i Mazur Wschodnich, wydawanego przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą w Suwałkach w l. 1986–1988, 1990–1991, 1997/1998–2007). J.H.L. należał do Straży Ochrony Przyrody (od 15 V 1971). Działał w Naczelnej Organizacji Technicznej w Suwałkach. Przez jedną kadencję (1984–1989) pełnił funkcję radnego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Suwałkach. Był pasjonatem żeglarstwa (posiadał patent sternika jachtowego od 1975), górskich wędrówek, wędkarstwa, rybołówstwa, grzybobrania, a także miłośnikiem muzyki poważnej. Zmarł z powodu choroby nowotworowej 16 VII 2014 r. w Suwałkach. Został pochowany na cmentarzu przy ul. M. Reja. Posiadał Srebrny Krzyż Zasługi (1987), odznakę honorową „Za Zasługi w Dziedzinie Geodezji i Kartografii” (1985), honorową odznakę „Miłośnik Suwalszczyzny i Mazur” (1986), Honorową Odznakę PTTK (złotą, 1988), odznakę „Za Zasługi dla Województwa Suwalskiego” (1990, 1995), dyplom Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki „za wybitne osiągnięcia w rozwoju turystyki” (1999), Odznakę Honorową NOT (srebrną, 2001), odznakę „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” (srebrną, 2007), odznakę „Zasłużony Przewodnik PTTK” (2007), Złoty Dyplom Politechniki Warszawskiej (2014).

Źródła i literatura: M. Pawłowska, *Józef Henryk Luto*, [w:] *Suwalski słownik biograficzny*, t. 1; red. Z. Fałtynowicz; Suwałki 2021, s. 335–337; S. Buczyński, *Suwalszczyzna 1939–1944*, passim, Warszawa 1991; A. Matusiewicz, *Polskie Towarzystwo Krajoznawcze (1907–1950)*, *Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (1950–2007) w Suwałkach*, Suwałki 2010, passim; W. Luto, *Armia Krajowa w Puszczy Augustowskiej*, „Sejneńskie Wieści” 1994 nr 1, 2, 3/4, 5/6 i 7/8; *Kwestia ludzi i ich zapachu*, z Józefem Luto rozm. J. B[aciewicz], „Jaćwież” 1986 nr 2, s. 1, 3; Dokumenty w posiadaniu rodziny; Rozmowa z Wiesławą Luto 18 X 2018 r.; Informacje od Mariana Luto.

Małgorzata Pawłowska